

P O S T A N O W I E N I E

Dnia 7 grudnia 2011 r.

Sąd Najwyższy – Izba Karna w składzie:

Przewodniczący Sędzia SN Krzysztof Cesarz (sprawozdawca)

Sędziowie SN: Jarosław Matras

Barbara Skoczowska

w sprawie **Henryka N.**

po rozpoznaniu na posiedzeniu w dniu 7 grudnia 2011 r.,

wniosku jego pełnomocnika

o wznowienie postępowania zakończonego: prawomocnym postanowieniem

Sądu Apelacyjnego z dnia 18 czerwca 2009 r., sygn. Akt [...], utrzymującym w

mocy postanowienie Sądu Okręgowego

z dnia 16 marca 2009 r., sygn. akt [...] oraz wyrokiem Sądu Okręgowego z dnia

7 października 2009 r., sygn. Akt [...],

p o s t a n o w i ł:

- 1) pozostawić bez rozpoznania wnioski w części dotyczącej utrzymania w mocy przez Sąd Apelacyjny postanowienia Sądu Okręgowego z dnia 16 marca 2009 r., o uznaniu za nieważne orzeczenia Kolegium do Spraw Wykroczeń przy Wojewodzie W. z dnia 25 października 1982 r.,**
- 2) stwierdzić swą niewłaściwość do rozpoznania wniosku w części dotyczącej wznowienia postępowania zakończonego wyrokiem Sądu Okręgowego z dnia 7 października 2009 r. i przekazać wniosek w tym zakresie do rozpoznania Sądowi Apelacyjnemu,**

- 3) oddalić wniosek w pozostałej części,
- 4) obciążyć wnioskodawcę Henryka N. kosztami sądowymi postępowania wznowieniowego.

UZASADNIENIE

Pełnomocnik Henryka N. wniósł o wznowienie postępowania zakończonych prawomocnymi orzeczeniami:

I. postanowieniem Sądu Apelacyjnego z dnia 18 czerwca 2009 r. utrzymującym w mocy postanowienie Sądu Okręgowego z dnia 16 marca 2009 r., którym Sąd ten:

- 1) na podstawie art. 1 ust. 1 ustawy z dnia 23 lutego 1991 r. o uznaniu za nieważne orzeczeń wydanych wobec osób represjonowanych za działalność na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego (Dz. U. Nr 34, poz. 149 ze zm. – dalej ustawa „lutowa”) uznał za nieważne orzeczenie Kolegium do Spraw Wykroczeń przy Wojewodzie W. z dnia 25 października 1982 r., nr rej.[...], skazujące H. N. za wykroczenie z art. 138 k.w. na karę 3500 zł grzywny,
- 2) oddalił wniosek o unieważnienie orzeczenia Kolegium do Spraw Wykroczeń przy Prezydencie Miasta Ś. z dnia 29 października 1982 r., nr rej.[...], skazujące H. N. za wykroczenie z art. 138 k.w. na karę 5000 zł grzywny,
- 3) oddalił wniosek o unieważnienie decyzji Prezydenta Miasta Ś. z dnia 12 listopada 1982 r., nr [...] o cofnięciu H. N. z dniem 12 maja 1983 r. na stałe zezwolenia na prowadzenie publicznego transportu drogowego – zarobkowego przewozu osób, która to decyzja została utrzymana w mocy decyzją Wojewody W. z dnia 15 lipca 1983 r., nr [...], zaś skargę od tej decyzji Naczelny Sąd Administracyjny oddalił wyrokiem z dnia 4 października 1983 r.,

II. wyrokiem Sądu Okręgowego z dnia 7 października 2009 r., sygn. Akt [...], zasądającym na podstawie art. 8 ust. 1 i 1a ustawy „lutowej” od Skarbu Państwa na rzecz Henryka N. kwotę 2006,71 zł tytułem odszkodowania i zadośćuczynienia za skazanie orzeczeniem Kolegium wymienionym w pkt I ppkt 1.

Wnioskodawca jako podstawy wznowienia postępowania wskazał kolejno: ustawę z dnia 19 września 2007 r. o zmianie ustawy „lutowej” (Dz. U. Nr 191, poz. 1372), art. 540 k.p.k. bez sprecyzowania, o który przepis tej jednostki redakcyjnej chodzi, wyroki Trybunału Konstytucyjnego: z dnia 1 marca 2011 r., P 21/09, stwierdzający niezgodność art. 8 ust. 1a i art. 8 ust. 1d ustawy „lutowej” z Konstytucją RP oraz z dnia 16 marca 2011 r., K 35/08, stwierdzający niezgodność dekretu z dnia 12 grudnia 1981 o stanie wojennym (Dz. U. Nr 29, poz. 154) i dekretu z dnia 12 grudnia 1981 r. o postępowaniach szczególnych w sprawach o przestępstwa i wykroczenia w czasie obowiązywania stanu wojennego (Dz. U. Nr 29, poz. 156) m.in. z Konstytucją RP, oraz dowody ujawnione po wydaniu powyższych orzeczeń Sądów.

Pełnomocnik H. N. wniósł o „uchylenie wydanych orzeczeń i ponowne rozpatrzenie sprawy”.

Prokurator Prokuratury Generalnej w pisemnej odpowiedzi na wniosek postulował jego oddalenie.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

1. Niedopuszczalne było wystąpienie z wnioskiem o wznowienie postępowania w tej części, w której uznano za nieważne orzeczenie Kolegium do Spraw Wykroczeń przy Wojewódzkie W. z dnia 25 października 1982 r. W myśl art. 545 § 1 k.p.k., w postępowaniu wznowieniowym stosuje się odpowiednio m.in. art. 425 § 3 k.p.k. Z przepisu stosowanego w ten sposób wynika, że uprawniony, z wyjątkiem oskarżyciela publicznego, może domagać się wznowienia tylko tego postępowania, które zakończyło się prawomocnym orzeczeniem naruszającym jego prawa lub szkodzącym jego interesom. Brak

gravamen postanowienia unieważniającego jest więc tu oczywisty. Dlatego na podstawie art. 545 § 1 k.p.k. w zw. z art. 430 § 1 k.p.k. pozostawiono wniosek w tej części bez rozpoznania jako niedopuszczalny z mocy ustawy.

2. Okoliczności potwierdzające sprawstwo i winę Henryka N. co do czynu z art. 138 k.w. popełnionego dnia 28 października 1982 r., zostały przyznane przez niego nie tylko w postępowaniu przed Kolegium do spraw Wykroczeń przy Prezydencie Miasta Ś., ale również w postępowaniu, którego dotyczy wniosek o wznowienie. Wykazały to jasno oba Sądy: Okręgowy i Apelacyjny jak i to, że ukaranie H. N. za to wykroczenie nie miało żadnego związku z jego działalnością na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego ani nie nastąpiło powodu takiej działalności. Nie zostały zaprezentowane nowe dowody nieznane przedtem sądowi, które wskazywałyby na tezę przeciwną, tak jak tego wymaga art. 540 § 1 pkt 2 k.p.k. (bo zapewne o ten przepis chodziło autorowi wniosku).

Żaden z przepisów, które Trybunał Konstytucyjny wyrokami z dnia 1 marca 2011 r. i 16 marca 2011 r. uznał za niezgodne z Konstytucją RP, nie były podstawą wydania w tej części orzeczenia. Nie wystąpiła zatem również normatywna podstawa do wznowienia postępowania określona w art. 540 § 2 k.p.k. co do odmowy uznania za nieważne ukarania za wykroczenie popełnione w dniu 28 października 1982 r. Dlatego wniosek w tym zakresie został oddalony.

3. Uzasadnienie wniosku o wznowienie postępowania w części odmawiającej uznania za nieważne decyzji Prezydenta Miasta Ś. z dnia 12 listopada 1982 r. ogranicza się tylko do polemiki ze stanowiskiem Sądów, że decyzja ta nie stanowiła represji w rozumieniu ustawy „lutowej”, to znaczy represji prawnokarnej. Również część wstępna wniosku nie naprowadza na jakąkolwiek podstawę prawną, wymaganą dla wznowienia postępowania sądowego. W końcowej części motywów wniosku jest natomiast wzmianka o toczącym się postępowaniu administracyjnosądowym w przedmiocie uchylecia

wskazanej decyzji administracyjnej. Dlatego wniosek w tym zakresie należało oddalić jako chybiony i skierowany do niewłaściwego organu.

4. Żądanie wznowienia przez Sąd Najwyższy postępowania zakończonego prawomocnym postanowieniem Sądu Okręgowego z dnia 7 października 2009 r., które uprawomocniło się w pierwszej instancji, pomija treść art. 544 § 2 k.p.k. Przepis ten jasno przecież stanowi, że Sąd Najwyższy orzeka w kwestii wznowienia postępowania zakończonego orzeczeniem sądu apelacyjnego (lub Sądu Najwyższego). Sąd Najwyższy nie jest zatem właściwy funkcjonalnie do rozpoznania wniosku w tej części. Dlatego na podstawie art. 35 § 1 k.p.k. orzeczono jak w pkt 2 postanowienia, sygnalizując, że podlega on odrębnej opłacie.

O kosztach postępowania wznowieniowego rozstrzygnięto na podstawie art. 639 zd. drugie k.p.k.